

Sygn. akt I C 919/21

Dnia 4 listopada 2021 roku

Wzmianka w trybie art. 157 § 2 k.p.c. zastępująca protokół rozprawy

Podczas rozprawy nie stawił się nikt w imieniu strony powodowej, należycie powiadomionej o terminie posiedzenia. Pozwany nie stawił się, mimo należytego powiadomienia o terminie posiedzenia, nie żądał przeprowadzenia rozprawy w swojej nieobecności i nie składał wyjaśnień. Po zamknięciu rozprawy Przewodniczący ogłosił wyrok zaoczny przez odczytanie sentencji i wskazanie ustnie zasadniczych motywów rozstrzygnięcia.

Protokolant Przewodniczący

.....

(podpis) (podpis)

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 listopada 2021 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, I Wydział Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: S.S.R. Bartosz Kasielski

Protokolant: Stażysta Julia Włodarczyk

po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 2021 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa Kancelarii (...) Spółki Akcyjnej w restrukturyzacji z siedzibą w K.

przeciwko J. S.

o zapłatę

oddala powództwo.

Sygn. akt I C 919/21

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 4 kwietnia 2021 roku Kancelaria (...) Spółka Akcyjna w restrukturyzacji z siedzibą w K. wystąpiła przeciwko J. S. o zapłatę kwoty 2.706,91 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 20 lipca 2017 roku do dnia zapłaty, a także przyznanie kosztów procesu, w tym kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że dochodzone roszczenie obejmuje niespłacone zadłużenie z tytułu umowy pożyczki zawartej w dniu 10 maja 2017 roku, którą wierzytelność strona powodowa nabyła w drodze umowy cesji.

(pozew k.2 – 3)

W wyznaczonym terminie pozwana nie zajęła merytorycznego stanowiska w sprawie.

(potwierdzenie doręczenia korespondencji k.49 – 50)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny :

W dniu 10 maja 2017 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. sporządziła dokument umowy ramowej pożyczki nr (...), na podstawie której pożyczkodawca mógł udzielać J. S. pożyczek gotówkowych.

W myśl § 2 ust. 2 umowy ramowej pożyczki miały być udzielane na okres od 7 do 30 pełnych dni, określony przez pożyczkobiorcę we wniosku o udzielenie pożyczki.

Pożyczkobiorca mógł wnioskować o pierwszą pożyczkę rejestrując się i tworząc konto użytkownika na stronie internetowej (...) O kolejne pożyczki pożyczkobiorca mógł wnioskować w drodze złożenia wniosku online za pośrednictwem strony internetowej (...) (wymagana nazwa użytkownika). Po prawidłowym wypełnieniu formularza rejestracji, potwierdzeniu podanego numeru telefonu komórkowego i po podaniu indywidualnego kodu (...) przesłanego na numer telefonu komórkowego pożyczkobiorcy, zostanie on przekierowany do zabezpieczonego serwisu usług płatniczych w celu podania danych niezbędnych do przekazania wymaganej opłaty rejestracyjnej w wysokości 0,01 złotych lub 0,50 złotych, w przypadku skorzystania z przelewu za pomocą platformy S.. Dokonanie wymaganej opłaty rejestracyjnej nie jest konieczne w momencie skorzystania przez pożyczkobiorcę z alternatywnego rozwiązania tj. aplikacji K. (...) umożliwiającej darmową weryfikację danych do przelewu bankowego - § 3 ust. 1, 2 i 3 umowy ramowej. W celu potwierdzenia rejestracji pożyczkobiorca był zobowiązany do wniesienia opłaty rejestracyjnej przekazem na rachunek bankowy pożyczkodawcy lub do zalogowania się do własnego konta bankowego z użyciem aplikacji pożyczkodawcy – K. (...). Opłata rejestracyjna winna zostać zapłacona przekazem z tego samego rachunku, na który zostanie wpłacona pożyczka wraz z podaniem unikatowego indywidualnego kodu, który pożyczkobiorca otrzyma za pośrednictwem wiadomości e – mail po prawidłowym wypełnieniu formularza rejestracji - § 3 ust. 5 umowy ramowej. Po zaakceptowaniu każdego wniosku Pożyczkobiorcy przez Pożyczkodawcę, Pożyczkodawca prześle formularz informacyjny dotyczący każdej pożyczki, który będzie integralną częścią Umowy Ramowej P. - § 3 ust. 9.

(umowa ramowa pożyczki k.13 – 16)

W dniu 10 maja 2017 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. sporządziła dokument umowy pożyczki numer (...), z którego treści wynikało, że J. S. uzyskała wsparcie finansowe w kwocie 3.000 złotych z terminem płatności do dnia 9 czerwca 2017 roku. Zastrzeżono odsetki umowne w wysokości 10 % w skali rocznej, a także prowizję w wysokości 848,63 złotych. W formularzu informacyjnym dotyczącym umowy pożyczki jako termin spłaty wskazano dzień 18 lipca 2017 roku.

(umowa pożyczki k.17, formularz informacyjny k.18 – 20)

W dniu 22 grudnia 2017 roku Kancelaria (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w K. zawarła z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. umowę przelewu wierzytelności, która miała obejmować bezsporne i wymagalne wierzytelności pieniężne w stosunku do 2.674 dłużników. Cedent zobowiązał się do przekazania cesjonariuszowi dokumentów stwierdzających wierzytelność i umożliwiających jej dochodzenie jako dowód jej istnienia.

W ramach załącznika do umowy przelewu jako jednego z dłużników wskazano J. S. (pozycja 2.151) w związku z umową numer (...) z dnia 10 maja 2017 roku z zastrzeżonym terminem płatności do dnia 18 lipca 2017 roku, kwotą kapitału 3.000 złotych oraz łącznym zadłużeniem w wymiarze 2.706,91 złotych.

(umowa przelewu k.8 – 9, załącznik do cesji k.10)

W dniu 10 maja 2017 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością dokonała przelewu środków pieniężnych w kwocie 3.000 złotych na rachunek odbiorcy dedykowany dla J. S.. Jako tytuł przelewu wskazano „ (...) : Pożyczka (...) nr (...) nr przelewu (...)”.

(potwierdzenie przelewu k.22)

Postanowieniem z dnia 14 lutego 2019 roku Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym i umorzył postępowanie w sprawie sygn. akt Nc-e 185317/19.

(postanowienie z dnia 14 lutego 2014 roku k.24)

Postanowieniem z dnia 21 stycznia 2021 roku Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie stwierdził brak podstaw do wydania nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym i umorzył postępowanie w sprawie sygn. akt Nc-e 1923329/20.

(postanowienie z dnia 21 stycznia 2021 roku k.23)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów załączonych w toku postępowania przez stronę powodową.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje :

Powództwo podlegało oddaleniu w całości.

Stosownie do treści art. 6 k.c. (ciężar dowodu – onus probandi) strony zobowiązane są do wykazania faktów, z których wywodzą dla siebie korzystne skutki prawne. W odniesieniu do roszczenia sformułowanego przez powódkę to na niej spoczywał ciężar udowodnienia po pierwsze skutecznego nabycia wierzytelności w drodze umowy cesji, a po wtóre istnienia stosunku cywilnoprawnego będącego podstawą powstania wierzytelności oraz wysokości zadłużenia. Pomimo przysługującej inicjatywy dowodowej oraz szerokiego wachlarza środków dowodowych żadna z powyżej opisanych okoliczności, mających istotne znaczenie z punktu widzenia rozstrzygnięcia, nie została udowodniona.

Samo przedłożenie dokumentu umowy cesji nie oznacza, że cesjonariusz nabył skutecznie wierzytelność od cedenta, a do tego w stosunku do określonego dłużnika. Punktem wyjścia pozostaje bowiem każdorazowo ocena, czy zbywca, przysługiwała skonkretyzowana wierzytelność wobec dłużnika. Negatywna odpowiedź w tym zakresie prowadzi do uznania braku legitymacji czynnej cesjonariusza. Trudno bowiem przyjąć, aby przedmiotem umowy cesji, a następnie podstawą formułowania roszczenia procesowego mogło być zobowiązanie niewykazane co do swego istnienia. Innymi słowy cedent nie może skutecznie przenieść na rzecz cesjonariusza wierzytelności, która mu nie przysługiwała. W tym ostatnim zaś aspekcie to powód winien był wykazać, że pomiędzy zbywcą, a pozwaną istniał stosunek prawny, który mógł rodzić określone zobowiązania stron. Ostatecznie jednak strona powodowa tego nie uczyniła.

Sformułowane roszczenie opierać miało się na treści umowy pożyczki zawartej przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość (Internet), a zatem strona powodowa winna wykazać, że pozwana w rzeczywistości wystąpiła z wnioskiem o udzielenie pożyczki po uprzedniej prawidłowej rejestracji w ramach strony internetowej pierwotnego wierzyciela, utworzeniu konta użytkownika i uzyskaniu unikatowego indywidualnego kodu, uiszczeniu opłaty rejestracyjnej bądź posłużeniu się dedykowaną aplikacją, a następnie uzyskała drogą e – mail lub SMS powiadomienie w sprawie wniosku o pożyczkę (§ 2 ust.1, § 3 ust.1 – 5, 10 umowy ramowej). Okoliczności te odzwierciedliłyby nie tylko rzeczywistą wolę obu stron w zawarciu umowy na określonych warunkach, ale również identyfikowałyby osobę pożyczkobiorcy. Do akt sprawy załączono natomiast jedynie wydruk umowy ramowej, potwierdzenie zawarcia umowy i formularz informacyjny, które opatrzone były tylko i wyłącznie podpisem osoby uprawnionej do reprezentowania pożyczkodawcy. O ile w przypadku umów zawieranych na odległość, w tym za pośrednictwem Internetu nie można w każdym przypadku wymagać opatrzenia dokumentu własnoręcznym podpisem strony nawiązywanego stosunku cywilnoprawnego, o tyle trudno przyjąć, aby znaczące trudności następczo przedłożenie wydruku z systemu rejestracyjnego na portalu pierwotnego wierzyciela (potwierdzenie założenia konta zgodnie z zapisami umowy ramowej), dowodu uiszczenia opłaty rejestracyjnej lub korzystania z dedykowanej aplikacji, czy wreszcie samej treści wniosku o udzielenie pożyczki. Przedłożone dokumenty pomijają zupełnie

kwesie dotyczące wystąpienia z wnioskiem o udzielenie pożyczki, wypełnienia formularza rejestracyjnego, posiadania konta użytkownika, a nawet potwierdzenia zawarcia samej umowy. Marginalnie należy stwierdzić, że potwierdzenie zawarcia umowy (k17) oraz formularz informacyjny (k.18) odwołują się do różnych terminów ostatecznej spłaty (9 czerwca 2017 roku oraz 18 lipca 2017 roku, a ich treść może wskazywać na różne okresy na jakie została udzielona pożyczka. I tak w przypadku potwierdzenia zawarcia umowy mowa jest o terminie spłaty w dniu 9 czerwca 2017 roku, co przy przyjęciu, że umowę zawarto w dniu 10 maja 2017 roku oznaczałoby termin 30 – dniowy. Z kolei z formularza informacyjnego wynika, że pożyczka obejmuje 1 ratę o długości 7 dni z terminem spłaty w dniu 18 lipca 2017 roku. Okoliczności te wskazują na istotną niespójność między złożonymi dokumentami bądź ich niekompletność. Nie załączono również jakiegokolwiek potwierdzenia uiszczenia opłaty rejestracyjnej (0,01 złotego lub 0,50 złotego), czy też powiadomienia o decyzji w sprawie złożonego wniosku (§ 3 ust. 10 umowy ramowej). Jednocześnie potwierdzenie przelewu z dnia 10 maja 2017 roku nie pozwala na jednoznaczne ustalenie, czy dotyczy pożyczki, która miała być zawarta w oparciu o treść umowy ramowej. W tytule przelewu odnotowano zaś co prawda nawiązanie do numer (...) (oznaczenie umowy ramowej), jednakże sama umowa miała mieć numer (...) (k.17), a w tytule przelewu widoczny jest bliżej nieokreślony numer (...). Ostatecznie nie sposób kategorycznie stwierdzić, czy a jeśli tak to jaka była podstawa przekazu środków pieniężnych w kwocie 3.000 złotych. Wobec zasygnalizowanych wątpliwości co do skutecznego nawiązania umowy pożyczki ewentualne przekazanie tej kwoty na rzecz niedoszłego pożyczkobiorcy (przy założeniu, że pozwana otrzymała tą kwotę, czego również nie można potwierdzić) mogłoby być traktowane w kategoriach bezpodstawnego wzbogacenia. Niemniej jednak podstawa faktyczna powództwa została wskazana jasno i precyzyjnie jako należność z tytułu pożyczki. Tym samym próba rozstrzygnięcia zaistniałego sporu w reżimie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu stanowiłaby naruszenie ustawowego zakazu orzekania ponad żądanie – art. 321 § 1 k.p.c.

Trudno przyjąć, aby w obecnych uwarunkowaniach technologicznych znaczącym utrudnieniem pozostawało przedstawienie prawidłowo poświadczonych za zgodność z oryginałem dokumentów stanowiących wydruki z systemu teleinformatycznego pożyczkodawcy, w szczególności dotyczące założenia konta użytkownika, czy też wystąpienia z wnioskiem o udzielenie pożyczki (np. zapis cyfrowy z internetowego serwisu z oznaczeniem daty i godziny, w jakiej dokument tego rodzaju został złożony przez aplikującego o uzyskanie wsparcia finansowego). Opieranie się w tej mierze wyłącznie na podstawowych danych tj. imię i nazwisko, adres korespondencyjny, czy też numer PESEL nie jest wystarczające wobec powszechnej wiedzy o stosunkowo łatwym dostępie do danych wrażliwych w ramach tzw. wymiany informacji między podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą w zakresie szeroko pojmowanych finansów. Pomijając jednak nawet i te wątpliwości należy wyraźnie zaznaczyć, że umożliwienie zawierania umów z pominięciem bezpośredniego kontaktu pozostaje z jednej strony technicznym ułatwieniem, z drugiej zaś nakłada na potencjalnego wierzyciela zdecydowanie większy ciężar dowodowy celem wykazania, że umowa zawierana była faktycznie z osobą, która w ocenie wierzyciela jest jego dłużnikiem. Jak już wcześniej wspomniano, powód jako profesjonalista w zakresie finansowej działalności usługowej, a do tego reprezentowany przez fachowego pełnomocnika winien mieć świadomość ciężącego na nim obowiązku w tym zakresie.

W niniejszej sprawie nie zaktualizowały się przesłanki do zastosowania norm art. 229 k.p.c. (fakty przyznane), 230 k.p.c. (fakty niezaprzeczone), czy też art. 231 k.p.c. (domniemanie faktyczne). Przedstawione przez powódkę twierdzenia w świetle załączonych do pozwu dokumentów, a także opisanych uprzednio wątpliwości mogły być potraktowane co najwyżej w kategoriach uprawdopodobnienia (art. 243 k.p.c.). Instytucja ta nie mogła jednak zastąpić powszechnie przyjmowanych rygorów dowodowych. Nie zachodzi jakakolwiek podstawa do zwolnienia z ciężaru udowodnienia faktów podmiotu profesjonalnie trudniącego się dochodzeniem wierzytelności. Co więcej podmiot taki winien dysponować stosownymi dokumentami, które potwierdzą zasadność jego twierdzeń. Uchybienie tej powinności działa wyłącznie na niekorzyść przedsiębiorcy, a brak zachowania należytej staranności w udokumentowaniu swych wierzytelności wpisuje się w ogólne ryzyko działalności gospodarczej tego typu.

Z uwagi na treść przywołanej argumentacji, w szczególności braku wykazania skutecznego nawiązania stosunku podstawowego przez pierwotnego wierzyciela i pozwaną powództwo jako niezasadne podlegało oddaleniu w całości.

W tym miejscu należy również zaznaczyć, że alternatywną podstawą zapadłego rozstrzygnięcia pozostawał fakt przedawnienia zgłoszonego roszczenia.

Stosownie do treści art. 117 § 2¹ k.c. po upływie terminu przedawnienia nie można domagać się zaspokojenia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi. W myśl zaś art. 118 k.c. jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi sześć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Jednakże koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata.

Zgodnie z regulacją art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 roku o zmianie ustawy Kodeks Cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2018, poz. 1104, wejście w życie z dniem 9 lipca 2018 roku) jeżeli zgodnie z ustawą zmienianą w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, termin przedawnienia jest krótszy niż według przepisów dotychczasowych, bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Jeżeli jednak przedawnienie, którego bieg terminu rozpoczął się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, nastąpiłoby przy uwzględnieniu dotychczasowego terminu przedawnienia wcześniej, to przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu. Z kolei stosownie do treści art. 5 ust. 4 ustawy roszczenia przedawnione przysługujące przeciwko konsumentowi, co do których do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy nie podniesiono zarzutu przedawnienia, podlegają z tym dniem skutkom przedawnienia określonym w ustawie zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Wprowadzona przez ustawodawcę zmiana przepisów nakłada obecnie na Sąd obowiązek uwzględnienia z urzędu upływu terminu przedawnienia w przypadku roszczeń skierowanych przeciwko konsumentom.

W powyższym świetle należy uwzględnić fakt, że powód dochodzi roszczenia przeciwko pozwanej posiadającej status konsumenta, a termin przedawnienia dla tego typu żądania, jako związanego z prowadzoną działalnością gospodarczą wynosi 3 lata. Termin spłaty pożyczki został ustalony najpóźniej na dzień 18 lipca 2017 roku (z uwagi na różnice między potwierdzeniem zawarcia umowy, a formularzem informacyjnym), a to oznacza, że stan wymagalności roszczenia powstał najpóźniej w dniu 19 lipca 2017 roku. Tym samym termin przedawnienia upłynął w dniu 31 grudnia 2020 roku, a więc przed datą wytoczenia powództwa (4 kwietnia 2021). Strona powodowa nie wykazała przy tym w żadnej mierze, aby bieg terminu przedawnienia został kiedykolwiek przerwany ze skutkiem dla tego właśnie podmiotu. Za tego rodzaju okoliczność nie mogły zostać potraktowane odpisy orzeczeń wydanych przez Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie w dniach 14 lutego 2019 roku (sygn. akt Nc-e 185317/19) oraz 21 stycznia 2021 roku (sygn. akt Nc-e 1923329/20), gdyż z treści przedłożonych postanowień nie wynika jaki był przedmiot sporu. Innymi słowy dokumenty te potwierdzają, że na forum sądu elektronicznego toczyły się w przeszłości 2 postępowania najprawdopodobniej między tymi samymi stronami (zbieżność imienia i nazwiska pozwanej), ale nie można jednoznacznie stwierdzić, jakie roszczenie procesowe było w nich sformułowane. Co istotne, okoliczność ta (wątpliwość co do tożsamości roszczenia) była sygnalizowana stronie powodowej w toku trwającego postępowania i skutkowałą zwrotem pozwu (k.27). W reakcji na przedmiotowe zarządzenie (k.31) powódka wniosła jedynie opłatę uzupełniającą nie wyjaśniając bliżej kwestii postępowania toczących się przed sądem elektronicznym. Jak wynika zaś z treści (...) § 2 k.p.c. jeżeli w terminie trzech miesięcy od dnia wydania postanowienia o umorzeniu elektronicznego postępowania upominawczego powód wniesie pozew przeciwko pozwanemu o to samo roszczenie w postępowaniu innym niż elektroniczne postępowanie upominawcze, skutki prawne, które ustawa wiąże z wytoczeniem powództwa, następują z dniem wniesienia pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Skoro ustawodawca położył nacisk nie tylko na kwestie terminu zainicjowania postępowania, ale również tożsamości roszczenia to próba wykazania braku skutków przedawnienia roszczenia winna być poprzedzona odpowiednim wykazaniem dokonania czynności przerywającej jego bieg – art. 123 k.c. W realiach niniejszej sprawy strona powodowa zaniechała stosownego udokumentowania tej okoliczności, co prowadziło do przyjęcia przedawnienia roszczenia z dniem 31 grudnia 2020 roku, a więc jeszcze przed datą zainicjowania postępowania sądowego przed tutejszym Sądem.

Z tych wszystkich względów powództwo podlegało oddaleniu w całości.